

§ 166 konk. řádu zrušen (tak také sb. n. s. čís. 6025 a jiné) přezírá, že zánik oddělného práva podle § 12 (1) úpadkového pokud se týče vyrovnacího řádu nemá o sobě vzápětí zrušení exekuce, a že není ani důvodem pro její zrušení, an ani § 12 konk. ř., ani § 12 vyr. ř. nestanoví, že v případě zániku oddělného práva má býti zrušena i exekuce. Dovolání, jež se jinak odkazuje na správné důvody napadeného rozsudku, ale také na zdejší rozhodnutí uveřejněné ve sb. n. s. pod čís. 2470, k němuž správně poukázal již odvolací soud, jest tudíž neodůvodněno v každém směru a nebylo mu proto vyhověno.

Čís. 10003.

Podlehnutím ve sporu pro rušenou držbu není ještě prokázáno zavinění podle §§ 1294, 1295, 1299 obč. zák.

Podle § 1315 obč. zák. neručí ten, kdo pověřil samostatného podnikatele provedením díla, nanejvýš, je-li samostatný podnikatel autorizovaným odborníkem, jenž by ani nesměl objednatelovy příkazy prováděti bez vlastního přezkoumání.

(Rozh. ze dne 18. června 1930, Rv II 517/29).

Při stavbě domu na pozemku žalovaných, prováděné zednickým a tesařským mistrem B-em, vytryskl silný pramen spodní vody, jež se vyléval na pozemek žalující firmy. Žalující firma vysoudila proti žalovaným žalobu pro rušenou držbu. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalující firma na žalovaných náhrady škody. *Procesní soud* prvního stolu neuznal, *odvolací soud* uznal žalobní nárok co do důvodu po právu. *Důvody*: Odvolatelka jest sice na omylu, majíc za to, že konečné usnesení ve sporu pro rušenou držbu jest dostačujícím předurčujícím výrokem pro zažalovaný nárok a že ten, o němž bylo soudním výrokem vyřknuto, že se dopustil rušené držby, jest bezpodmínečně povinen, by na žalobcovu žádost nahradil škodu z rušebního činu. Ustanovení § 339 obč. zák. praví sice, že kdo byl v držbě rušen, má právo soudně žádati i náhradu prokázatelné škody. Tím však není vyslovena zásada, že z každého rušebního činu plyne nezvratně i nárok na náhradu škody. Nebyl tím stanoven zvláštní právní důvod pro nárok na náhradu škody, nýbrž byla tím upravena jen stránka formální a vysloveno, že i v držebním sporu může býti rozřešen i petitorní nárok. Předpoklady hmotného práva pro nárok na náhradu škody, uvedené v 30. hlavě obč. zák. o náhradě škody (§§ 1294, 1295 obč. zák.) zůstaly nedotčeny a jest proto předpisu § 339 obč. zák. rozuměti tak, že tomu, kdo byl v držbě porušen, přísluší nárok na náhradu škody jen, prokáže-li předpoklady uvedené v 30. hlavě obč. zák. Že tomu tak, patrně z toho, že v držebním sporu jde o ochranu a obnovu faktického stavu držebního, nikoliv stavu právního, a právě proto musil § 339 obč. zák. vysloviti zvláště přípustnost rozhodnutí i o právním nároku na náhradu škody. Nejlépe však potvrzuje správnost tohoto názoru § 5 cís. nař. ze dne 27. října 1849 čís. 12 ř. zák., jenž

připouštěl v držebním sporu odsouzení rušitele i k náhradě škody, pak-li ho uznal, jinak musil býti držitel poukázán na pořad práva. Ustanovení to by bylo zbytečným, kdyby zásadně z výroku o porušení držby plynul nárok na náhradu škody. Ještě jasněji to vyslovil nynější civilní řád soudní, vyloučiv v § 457 c. ř. s. z posesorního řízení vůbec veškeré výklady o případných nárocích na náhradu. Vyloučení to se stalo výhradně z důvodů formálních, poněvadž řízení v držebním sporu nemůže z pravidla stačiti k odůvodnění jiného nároku než k nároku na ochranu posledního skutkového stavu. Jest proto v každém jednotlivém případě zvlášť zkoumati, zda výrokem o porušené držbě jsou prokázány i veškeré podmínky pro nárok na náhradu škody ve smyslu 30. hlavy obč. zák. Právoplatné konečné usnesení, jež předcházelo souzené rozepři, však neprokazuje a nezjišťuje tyto podmínky. Zjišťuje, že se rušebního činu dopustil polír Jakub P. bez vědomí a bez příkazu žalovaných. Žalovaní byli uznáni rušením držby jen proto, že se rušební čin stal v jejich zájmu. A rekursní soud správně dodal, že k rušení držby stačí objektivní bezprávi (§ 2 cís. nař. ze dne 27. října 1849 čís. 12 ř. zák.), subjektivní bezprávi se nevyžaduje. Nárok na náhradu škody předpokládá však, vyjímajíc případy §§ 1306, 1311, 1313 a 1315 obč. zák., zavinění t. j. subjektivní bezprávi (vadnou vůli, vinu, nedopatření §§ 1294, 1295 obč. zák.). Zavinění žalovaných na rušené držbě však ze spisu o rušené držbě seznati nelze, any se rušebního činu nedopustily, nedaly k němu příkaz ani souhlas, aniž z něho měly užitek (§§ 1017, 1016 obč. zák.) a ani se nevmísily v cizí věc (§ 1311 obč. zák.). Nelze však v oněch spisech shledati dostatečný skutkový podklad pro předpoklad, že jde o případ, kde žalované i bez subjektivního bezprávi ručí za škodu. Posoudil proto první soud v tomto směru i skutkovou i právní stránku správně. Jinak jest však odvolání žalující straně přisvědčiti a uznati, že žalobní nárok opřený o ustanovení § 1315 obč. zák. jest odůvodněn. Předpis ten má dvojí ustanovení. Podle něho ručí každý za ty, jichž používá k opatření svých věcí, tedy i za osoby, jichž používá k výkonu svých práv a závazků k vlastní hospodářské potřebě, a to zvolil-li si k tomu buď vědomě osoby nebezpečné neb i nevědomky osoby nezdatné. Že se v tomto případě nevyžaduje vědomí o nezdatnosti zvolené osoby, zdůrazňuje výslovně důvodová zpráva k III. dílčí novele (k § 161). Z toho jasně plyne, že v prvním případě ručí osoba zjednavší si vědomě osoby nebezpečné za vinu ve volbě osoby (culpa in eligendo), v druhém případě však ručí za výsledek bez jakéhokoliv zavinění, jen když se prokáže, že zvolená osoba jest nezdatnou a že škoda má důvod v této nezdatnosti. Zákon nevymezuje pojem zdatnosti a nezdatnosti a jest proto pojmy ty vyložiti podle běžného slova smyslu a rozeznávati přesně mezi schopností, způsobilostí, a nezdatností. Zdatnost jest pojmem daleko širším, neboť rozumí se jí nejen úplná způsobilost a schopnost k provedení svěřeného úkonu, nýbrž i nejlepší vůle schopností těch v jednotlivém případě využití, vynaložení největší péli, největší svědomitost a neprostou dbalost. Neschopnost jest ovšem trvalou vlastností, vyvěrající z nemohoucnosti, a osoba neschopná se jí neubrání ani při vynaložení veškerých svých dobrých vlastností. Nezdatnost může

však býti vadou pomíjející, neboť osoba jinak schopná a způsobilá má možnosti ji zameziti svědomitým využitím nejen svých technických vědomostí, nýbrž i jinakých svých duševních schopností, rozhledu, bystrosti a pod. Proto stačí i jediný případ, prokazující, že zvolená osoba nevyužila, ač mohla, veškerých svých schopností a vlastností k provedení svěřeného jí úkonu, k důkazu o nezdatnosti, což vyplývá již z přísného ručení pána díla (*dominus negotii*) za výsledek. Ojedinělé nedopatření neprokazuje ovšem nezdatnost, poněvadž se může přihoditi i nejzpůsobilejší a nejsvědomitější a nejopatrnější osobě. Avšak hrubá nedbalost, třeba ojedinělá, činí člověka nespolehlivým, nedbalým, poněvadž lehkověrně úkon odbývá a po případě přesunuje povinnosti bezstarostně na osoby jiné. Jest proto zkoumati, v čem nedbalost B-ova v souzeném případě spočívá. V dalším dovodil odvolací soud podrobně, v čem jest spatřovati hrubou nedbalost B-ovu.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Žaloba jest opřena o dvojí právní důvod, jednak o předpis §§ 339, 1294, 1295 a 1299 obč. zák., jednak o zvláštní předpis § 1315 obč. zák. Pokud jde o onen žalobní důvod, míní žalobce, že konečným usnesením, jímž bylo vyhověno žalobě z rušené držby, je již dán nezvratitelný hmotněprávní podklad pro nárok na náhradu škody. Přisvědčiti jest však názoru odvolacího soudu, že zavinění žalované strany po rozumu § 1294, 1295, 1299 obč. zák. není ještě prokázáno tím, že žalovaná strana podlelehla ve sporu pro rušenou držbu. Podle § 454 c. ř. s. jde při žalobách z rušené držby jen o ochranu posledního stavu držby a o jeho obnovu; podle § 457 c. ř. s. jest projednávání omeziti jen na důkaz skutečného stavu poslední držby a rušení a jsou vyloučeny všechny výklady o právu k držbě a titulu, o bezelstnosti neb obmyslnosti držby, neb o případných nárocích na náhradu škody. Proto při nápotomní žalobě o náhradu škody musí se, jak odvolací soud správně dovodil, samostatně v řádném řízení zjistiti všechny hmotněprávní podmínky nároku na náhradu škody. Soud odvolací pak ze zjištěných okolností zcela vystižně dovodil, že škodu žalobkyně nelze podle všeobecných předpisů § 1294, 1295 a 1299 obč. zák. přičítati žalované straně k vině, a stačí v tomto směru odkázati na důvody rozsudků nižších stolic.

Naproti tomu odvolací soud, změniv rozsudek soudu prvního stolic, uznává žalobu za důvodnou aspoň ze zvláštního důvodu § 1315 obč. zák. Odvolacímu soudu nelze přisvědčiti. Jest sice pravda, že se na parcele čís. kat. 419 staví pro žalovanou stranu dům, ale jest též zjištěno, že žalovaná strana neprovádí tuto stavbu jako podnikatelka, nýbrž že provedení stavby svěřila Edvardu B-ovi, zednickému a tesařskému mistru v S. Podle § 1315 obč. zák. ručí ten, kdo používá nezdatné osoby k opatření svých věcí, za škodu, kterou tato osoba v této vlastnosti způsobí třetí osobě. Jest tedy zákonnou podmínkou ručení podle § 1315 obč. zák., by šlo o to, že ručící osoba obstarává své věci, to jest, že jest pánem

věcí a že jako pán věci používá k tomu třetí osoby, která jest nesamostatným zaměstnancem, tedy jeho nástrojem. Podmínky tohoto ručení nejsou však dány, pověřil-li někdo samostatného podnikatele provedením díla, to tím méně tehdy, když tento samostatný podnikatel jest autorizovaným odborníkem, který by ani nesměl příkazy objednatelovy prováděti bez vlastního přezkoušení. Poukázati jest na materialie třetí dílčí novely k obč. zák; v nich, ve zprávě komise pro justiční věci str. 266 a 268 mluví se při zamýšlené reformě §§ 1314—1316 obč. zák. o ručení za pomocníky a o ručení za delikty pomocných osob, nikoliv o ručení za samostatné podnikatele, jimž objednatel svěřil provedení určitého díla (srov. též rozh. čís. 4376 a 9546 sb. n. s. a Ehrenzweigův system občanského práva § 406 bod 2 III b), kdež příkladmo uvádí se i poměr stavebníka k staviteli a se praví, že stavebník neručí za chyby stavitelovy). Zjištěno jest, že žalovaná strana zadala provedení stavby Edvardu B-ovi, který jest oprávněným mistrem zednickým a tesařským. Žalovaná strana neručí tudíž za škodu, vzešlou tím, že tento autorizovaný podnikatel byl snad osobou nezdatnou a dopustil se ať osobně ať svými zaměstnanci nedopatření, z něhož prý vznikla žalobci škoda.

Čís. 10004.

Povaha veřejnoprávního závazku (nevpouštění odpadové vody do stoky) nemění se tím, že byl závazek účastněnou stranou výslovně uznán.

Stalo-li se porušení práva úkonem veřejné správy, jest i nárok na jeho odčinění veřejnoprávním a lze ho zpravidla uplatňovati jen ve správním řízení.

O nároku na náhradu škody z bezprávného činu, přičicího se §§ 10 a 21 zem. vodního zákona pro Čechy jest rozhodovati soudům. Lhostejno, že týž nárok byl uplatněn v adhaesním řízení ve správním řízení. Rozhodnutí předurčující otázky, zda byl spáchán přestupek vodního zákona, přísluší politickému úřadu, jehož výrok jest po případě vyčkatí.

(Rozh. ze dne 20. června 1930, R I 230/30.)

Žalující firma provozovala ve V. výrobu různých chemických tovarů a používala k tomu vody z potoka R. na základě vodního práva, zapsaného do vodní knihy. Žalující firma tvrdí, že žalovaná firma vypouští do potoka R. neoprávněně kyselinu sírovou, čímž jest žalobkyni působena škoda na výrobcích i na strojích, navrhla povolení prozatímního opatření, o němž pojednáno pod čís. sb. 9134. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované, by bylo žalované zakázáno, by nevypouštěla ze svého továrního podniku odpadní rourou do strouhy vedoucí do potoka R. odpadové vody obsahující kyselinu sírovou a by byla žalovaná uznána povinnou dáti na svůj náklad zazdítí odpadovou rouru ve svém továrním podniku tak, by škodlivé odpadové vody nemohly z její továrny odcházeti, a posléze, by žalovaná nahradila žalobkyni